

PRAKTIČNA TEOLOGIJA – PRACTICAL THEOLOGY

Dinko Aračić
„I BIT ĆEŠ BLAGOSLOV...”

97

Služba Božja 1119.

Na završetku misnog bogoslužja svećenik nam udjeljuje blagoslov. O većim blagdanima primamo svečani blagoslov s trostrukim zazivom Božjeg imena. Mnogi sudjeluju u „Papinu blagoslovu“ orbi et urbi ili onomu kod Anđeoskog pozdravljanja. Kad primamo blagoslov, i ne mislimo što nam Božji blagoslov u životu znači niti nam pada na pamet da i sami možemo biti blagoslov jedni drugima. U današnjem svijetu, pa i u našoj domovini, gdje prednjače nepravda i podijeljenost, zavist i sebijublje to nije lako, ali u tome i jest naš poziv kao kršćana da budemo blagoslov bližnjima, Crkvi i društvu.

U ovom napisu nije riječ o liturgijskim i drugim blagoslovima koji vrše zaređeni službenici, nego o činjenici da kao kršćani možemo sami biti blagoslov i svojim životom druge blagoslivljati, prema Božjem obećanju: Ja ću te blagosloviti... i bit ćeš blagoslov (usp. Post 12, 2). Za to postoje temelji u Svetom pismu i u nauku Crkve.

Hrvatska riječ blagoslov dolazi od latinske riječi bene-dice-re, bene-dictio što znači ‘blago-sloviti’, ‘dobro govoriti drugima i o drugima’ i ‘dobro im željeti u ime Božje’. Nemjerljivo je dobro da i sami možemo biti blagoslov i svojim životom druge blagoslivljati. Biti blagoslov znači drugima dobro željeti i činiti, prihvatiti i darovati život, živjeti i biti za druge. Blagoslivljati znači Božju ljubav, njegovu moć i dobrotu željeti drugima. Blagoslov je djelotvorna Božja blizina.

BLAGOSLOV – ZNAK BOŽJE BLIZINE

Blagoslovit ću te... i sam ćeš biti blagoslov... u tebi će biti blagoslovljena sva plemena na zemlji (usp. Post 12, 1–3). To Božje obećanje stoji na odlučujućem mjestu Knjige Postanka u dva-

naestom poglavlju, tj. nakon biblijske prapovijesti o stvaranju, grijeha prvih ljudi, potopa i saveza s Noom. U tom tekstu naviješta se nešto novo, novi početak s Abrahamom, povijest Božjeg naroda.

Hebrejska riječ brk, barach, berakah – blagoslov pojavljuje se u Starom zavjetu četiri stotine puta i označuje, između ostalog, Božje djelovanje u zemaljskom životu: plodnost, bogatstvo, uspjeh, ili pak dar spasonosne moći. I bit ćeš blagoslov! Ta rečenica u nekim prijevodima Biblije izražena je u zapovjednom načinu: Trebaš biti blagoslov. Božji narod pozvan je u praoču Abrahamu da bude blagoslov za ostale narode, posrednik u Božjem spasenju. Božji blagoslov i spasenje namijenjeno je pak cijelom čovječanstvu. Tom Božjem obećanju njegov narod treba biti sredstvom i svjedokom. Božji blagoslov ne ograničuje se jedino na Abrahama i njegovo potomstvo, nego je namijenjen svim naraštajima zemlje. Bog želi svim ljudima darovati uspješan i blagoslovljen život.

U Božjem obećanju naglasak je na činjenici da Abraham treba biti blagoslov. Božji blagoslov preko Abrahama utječe na druge. Ne jedino koji blagoslivljaju Abrahama primit će Božji blagoslov. Božje obećanje mnogo je veće i šire. Bit ćeš blagoslov, ti trebaš biti blagoslov, što znači: po tebi će biti blagoslovljena svi naraštaji na zemlji. Pri blagoslovu Božja naklonost „spušta se“ na blagoslovljene. Blagoslovne riječi nisu jedino želje, ili neka magična formula, nego danost koja proizlazi iz osobnog odnosa između Boga i čovjeka. Kad netko blagoslivlja u ime Božje, na djelu je Božje moćno djelovanje.

Prvog dana u godini u bogoslužju Crkve diljem svijeta odzvanja starozavjetni blagoslov: Neka te blagoslovi Gospodin i neka te čuva! Neka te Gospodin licem svojim obasja, milostiv ti bude! Neka Gospodin pogled svoj svrati na te i mir ti donese! (Br 6, 24– 26). To je blagoslov koji je Bog, preko Mojsija, povjerio Aro-nu i njegovim sinovima, tj. svećenicima izabranog naroda. Riječ je o trostrukom blagoslovu koji proizlazi iz trostrukog ponavljanja Božjeg imena Gospodin. Bog blagoslivlja i čuva, svojim licem obasjava, pogled svoj upravlja i mir donosi.

Ja ću te blagosloviti... i bit ćeš blagoslov (Post 12, 2). Biblija nas podsjeća da nema uspješna života bez Božjeg blagoslova. U blagoslovu su susreću Bog i čovjek, duhovno i tjelesno. Bog i čovjek preuzimaju odgovornost za svijet. Bog blagoslivlja sve što je stvorio. Ljude je stvorio na svoju sliku i sličnost, muško i žen-

sko, i povjerio im da čuvaju i prenose život. Blagoslov je temelj ljudskoga bića, ali i borba: ne ću te pustiti dok me ne blagosloviš (Post 32, 28). Bog je blagoslovni početak stvorenja, izvor dobrote i ljepote stvorenoga, a njegovo stvorenje može i smije biti blagoslov sebi i drugima.

BLAGOSLOV – ZNAK CJELOVITA SPASENJA

Što, zapravo, znači biti sâm blagoslov i biti blagoslov jedni drugima, najbolje se vidi iz Isusova života i djelovanja (Mt 9, 36–10, 8). Isus naviješta kraljevstvo Božje, tj. dolazak Božjega svijeta što se očituje u vidljivim znakovima koje čini. Suosjeća sa zapuštenima, liječi bolesne, čisti gubave, pridiže klonule, oprašta grijehe, izgoni zloduhe, uskrsava mrtve. Okuplja oko sebe učenike da od njega nauče biti blagoslov i vršiti službu blagoslova.

Grčka riječ eulogein – blagoslov pojavljuje se četrdeset puta u Novom zavjetu, a označuje o nekome dobro govoriti, nekoga preporučiti. Jednako tako može značiti hvaliti, slaviti i veličati. Znak je i izraz Božjeg spasenja. Isus blagoslivlja djecu (Mk 10, 16) i učenike prije uzašašća na nebo (Lk 24, 50). Isus je vidljivi „blagoslov“ kojim je Bog blagoslovio sve što živi. On koji nas blagoslovi u Kristu svakim blagoslovom svoga Duha (Ef 1, 3). Taj Duh Božji ostaje s nama sve do kraja povijesti i podsjeća nas da Bog blagoslivlja kako bismo bili blagoslov jedni drugima.

Ni Isus nije poslao sam sebe. Djeluje u zajedništvu s Ocem i Duhom Svetim. U Isusu Božji blagoslov postaje neposredan, stvaran i opipljiv. Ozdravljenje i nov život nastaju tamo gdje dotiče ljude. Isus je umro na križu, ali blagoslov je ostao u svijetu kao opipljiva Božja ljubav, stvarnost u kojoj se „dodiruju nebo i zemlja“.

Koji Isusa slijede, trebaju blagoslivljati čak i one koji ih proklinju (Lk 6, 28). U ime Božje kao kršćani možemo druge blagoslivljati, biti blagoslov ako smo primili blagoslov od Boga. A Bog nam udjeljuje svoj blagoslov, zaodijeva nas svojim blagoslovom, kad uzima naše ljudsko obličje, kad stupa u naš svijet. U Isusu nam dariva svoje spasenje i svoj blagoslov. Blagoslivlja nas da i sami budemo blagoslov jedni drugima. Bog nas grli svojim blagoslovom, umiva svojom ljubavlju, čisti svojom istinom, hrabri svojom nadom. Blagoslov Božji trebamo prihvatiti u svom srcu, osjetiti ga i živjeti te svojim životom biti blagoslov drugima. I bit ćeš blagoslov...

Poznati teolog Romano Guardini tvrdi da jedino Bog može blagosloviti. Uistinu, Bog je izvor i počelo svakog blagoslova. Svaki blagoslov dolazi odozgor. No to ne znači da onaj koji blagoslivlja da to čini u svoje ime. Pravi blagoslov nije plod ljudskog napora. Blagoslov je dar koji dolazi iz Božje ruke, vidljivi je znak njegove ljubavi i brige prema svim osobama. A pisac Petrove poslanice ohrabruje prve kršćane: Blagoslivljajte, jer ste na i to pozvani da baštinite blagoslov (1 Pt 3, 9).

Svojim blagoslovom Bog ispunja naša srca, spasenjskom snagom iscjeljuje rane naše duše, da mogemo biti blagoslov jedni drugima. Blagoslov koji jesmo i dijelimo ispunja srce mirom i topline, duh milošću i svjetlom, razum mudrošću, pogled jasnoćom i dobrotom, govor radošću i smijehom, ruke nježnošću i snagom. Blagoslov Božji nas ohrabruje i osnažuje da i u teškim okolnostima pronađemo pravi put. Daruje nam potreban mir, lišava nas brige i tjeskobe, daje novu nadu (Anslem Grün).

TKO MOŽE BITI BLAGOSLOV I BLAGOSLIVLJATI?

I bit ćeš blagoslov... Prema crkvenom nauku svaki je krštenik pozvan biti blagoslov i blagoslivljati. U Katekizmu Katoličke Crkve stoji da vjernici laici smiju vršiti određene blagoslovine, sakramentale.

„Blagoslovinama je korijen u krsnom svećeništvu: svaki je krštenik pozvan da bude ‘blagoslov’ (Post 12, 2) i da blagoslivlja (Lk 6, 28; Rim 12, 14; 1 Pt 3, 9). Zato i vjernici laici mogu predsjedati nekim blagoslovima... Pravo raspoloženim vjernicima pruža se mogućnost da im se gotovo svaka zgoda u životu posveti božanskom milošću koja proistječe iz vazmenog otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća, iz kojega svi sakramenti i blagoslovine crpe svoju moć; gotovo i nema ni jedne čestite upotrebe tvarnih dobara koja se ne bi mogla usmjeriti na posvećenje čovjeka i na hvalu Bogu“ (usp. KKC 1669–1670).

Biti blagoslov jedni drugima znači biti kreativan, učinkovito sudjelovati u Božjem djelu stvaranja i otkupljenja. Blagoslov koji od nekoga dolazi ili po kojem je netko blagoslov izjednačuje se sa snagom koja združuje, daruje, potpomaže i podržava život. Blagoslov je pokretna moć koja sklapa trajnu povezanost, snaga koja otkriva nove mogućnosti i otvara nova obzorja. Snaga i znakovitost blagoslova dolaze upravo do izražaja u međuljudskim odnosima, u odnosu čovjeka prema Bogu, prema samom sebi i stvorenju. Bla-

goslov je duhovno bogatstvo. Nekoga blagosloviti znači ohrabriti ga da prihvati sebe, svoj život, druge i drukčije.

I bit ćeš blagoslov... Biti blagoslovljen i biti blagoslov jedni drugima očituje se na tjelesnom i duhovnom području, u svim životnim oblicima. U svagdanjem životu osjećamo spasonosan utjecaj pohvale, hrabrenja, dobrih želja, obećanja i nadanja. Život naš zavisi od blagoslova. I naš narod kaže „blagoslova nikad dosta“. Ispunjenje blagoslova ovisi o Božjem obećanju, a snaga blagoslova dolazi od Boga i nalazi se u Bogu: „Bog te blagoslovio i čuvao.“ Božji blagoslov molimo na početku dana, prije jela, prije nastave i ispita, prije putovanja i kirurškog zahvata. Blagoslovom želimo da uspije što poduzimamo. Blagoslov je najljepša suradnja nade i vjere. Tko je blagoslovljen, osjeća se prihvaćen i ta prihvaćenost daju mu snagu za nove pothvate.

BLAGOSLOV JEDNI DRUGIMA

I bit ćeš blagoslov... Tom izjavom Bog obećava nešto veliko i divno. Osposobljuje nas da budemo dobri jedni drugima, blagoslov jedni drugima. Tamo gdje osjećamo taj duh i pronosimo ga, možemo biti blagoslov. Tamo gdje smo blagoslov, nastaje novo prijateljstvo, povjerenje, odvažnost. Bog nam je povjerio tu ulogu da budemo blagoslov.

Blagoslov je potreban i u današnjoj svjetskoj situaciji koja je označena nasiljem i nepravdom, neprijateljstvom između pojedinaca i naroda, između kultura i religija. Blagoslov se ne sastoji ponajprije o gospodarstvenim uspjesima, u proizvodnji, dobiti i učinkovitosti. Radije se nalazi u nutarnjoj plodnosti, duševnoj i duhovnoj održivosti, iscjeljenju, poticanju na život.

Blagoslov je skrivena snaga iz koje nastaje život, nada i budućnost. Osobe koje su među nama blagoslov znak su Božje prisutnosti ovdje i sada, pa i u našoj okolini i u hrvatskom društvu. I danas postoji čežnja za duhovnim, oslobođenim, slobodnim i zdravim svijetom. I danas ima ljudi poput Abrahama koji su spremni biti i jesu blagoslov drugima. I naš život može biti blagoslov kao što je to Bog obećao i želio.

Što nas Hrvate još združuje i ujedinjuje? Hoćemo li uspjeti ostvariti više sloge i pravednosti, poštovanja i razumijevanja? Hoćemo li u sebi samima otkriti blagoslovnu snagu? Hoćemo li moći o Bogu tako govoriti i vjeru tako živjeti i prenositi da to bude blagoslov za sve koje susrećemo? Kad jedni druge blagoslivljamo,

predajemo nešto što nije naše, nešto što ne dolazi od nas samih, nego od Boga. Svaki rast i napredak, kao i svaki blagoslov, dolazi od Boga. Blagoslivljajući drugoga, prenosimo želju da nešto od te stvarnosti bude drugomu na korist.

Kad su prije više od 1300 godina irski redovnici nekoga iz svojih redova upućivali na dalek put u nepoznato i opasno, tada su mu pri odlasku izricali blagoslov sličnim riječima: „Neka ti bude sretan tvoj put. Sunce neka obasja tvoje lice. Neka vjetar podupire tvoja leđa, a kiša neka plodi polja kroz koja prolaziš. I dok se ponovno ne susretnemo, neka te dobri Bog čvrsto drži u svojoj ruci.“

Blagoslov je kad se osobe odriču sebe. Onaj koji blagoslivlja pouzda se u Božje obećanje, a onaj koji je blagoslovljen odvaja se od sebe. Na taj način, onaj koji blagoslivlja iznosi Božji blagoslov na svjetlo i otvara prostor blagoslova u kojem se blagoslovljenik osjeća prihvaćen. Iz tog prihvaćanja razvija se kreativnost koja je plod blagoslova. Blagoslov ispunja ljudski život, ojačava i nadahnjuje. Ispunjenje blagoslova zajamčeno je božanskim obećanjem.

I bit ćeš blagoslov... Božja je volja i želja da sudjelujemo u njegovu blagoslovu. Budući da ispunjenje blagoslova nije u vlasti onoga koji blagoslivlja, nego u Božjoj moći, odgovarajući je jezik blagoslova optativ: „Bog te blagoslovi!“, „Bog te čuva!“, „Bog te štiti!“ Ako se ozbiljno uzme blagoslov ljudi koje je Bog stvorio kao svoju sliku, onda su i svi ljudi ovlašteni da budu nositelji blagoslova i oni koji blagoslivljaju. Blagoslov je čin vjere i nade.

Dietrich Bonhoeffer na Duhove je 1944. iz zatvorske ćelije u Berlin-Tegelu napisao svojoj zaručnici Mariji von Wedemeyer: Blagoslov očituje vidljivu, opipljivu, učinkovitu Božju nazočnost i blizinu. Blagoslov se želi prenijeti, prijeći na druge. ... Nema ništa većega od toga da jedna osoba bude blagoslov za jednu drugu osobu ..., a ne jedino pomoć, pratilac, prijatelj, nego blagoslov. To je mnogo više.

VAŽNOST BLAGOSLOVA U SVAGDANJEM ŽIVOTU

I bit ćeš blagoslov... Današnji je čovjek utopljen u materijalno. Duhovno – to je nešto nestvarno, apstraktno. A duhovno je, zapravo, ono što ispunja čovjeka, oplemenjuje njegov duh, koji se ne daje svesti na materiju. Duhovna dimenzija doživljavanja se kao blagoslov. A blagoslov je nešto što ispunja, opleme-

njuje, oploduje. Nešto što blago slovi, lijepo govori i dobro čini. Blagoslov je osnovna spoznaja, drugomu željeti dobro. U molitvi se upravo doživljava Božji blagoslov, Božje blago govorenje i spa-senjsko djelovanje.

Njemački benediktinac Anselm Grün tvrdi da nas blagoslov podsjeća da je Bog prava stvarnost našega života. Otvara nam srce da se pouzdajemo u Božja obećanja. Blagoslov je uvjerenje da će naš život uspjeti, da je Bog s nama i njegov blagoslov nad nama. Taj duhovni pisac preporučuje određeni blagoslovni obred. Kad se ujutro podižu ruke na blagoslov, činimo da Božji blagoslov siđe na našu obitelj, na osobe koje su nam drage, na one s kojima radimo i koje susrećemo. Tada molimo da sve te osobe obuhvati Božji blagoslov, da taj blagoslov siđe na dom u kojem stanujemo, na prostorije i mjesta gdje radimo, tako da cijeli dan susrećemo blagoslovljene osobe i stupamo u blagoslovljene prostore.

Blagoslov nas oslobađa pritiska da moramo sve savršeno učiniti. Da ono što odlučujemo i činimo donose blagoslov, ne ovi-si jedino o našem djelovanju, nego o Bogu i njegovu blagoslovu. Bog nije čarobnjak koji nas oslobađa svih naših problema i tje-skoba, bojazni i sumnji. Zdravlje se ponovno stječe u susretu s Bogom. Bogu možemo povjeriti svoju tjeskobu, nesigurnost i malodušje. Tada nas ti osjećaji, kojih bismo se radije oslobodili, dovode ne jedino do istine o nama samima, nego konačno i do Boga.

Božji blagoslov važan je za svakoga od nas, za naš život, za našu osobnu i obiteljsku povijest. Bog i danas dolazi da nas bla-goslovi, nas umorne i opterećene. Blagoslov koji nam upravlja on je sam, blagoslov koji je dar, dar koji i Bog daje i koji darujemo drugima. Blagoslov je božansko djelo, Božje djelo s nama. Ali jed-nako tako i ljudsko je djelo. I mi možemo biti blagoslov i djelite-lji blagoslova. Kad blagoslivljamo jedni druge, naviještamo Božja divna djela koja nam čini svaki dan. Jer Bog je vrelo svakog bla-goslova i radosti, velik dar za nas i za sve koje susrećemo.

Jedni drugima biti blagoslov, to je zadaća koju nam sam Isus daje. Poznati teolog Jörg Zink tvrdi da je naš život Bog blagoslo-vio i da svatko od nas može biti blagoslov za druge. U našem modernom svijetu teško nam je prepoznati što nam je Bog sve darovao u Isusu Kristu. Isus nas prihvaća onakve kakvi jesmo, sa svim slabostima i vrlinama. Ta nas svijest osnažuje da puni pouzdanja susrećemo životne poteškoće i ispunimo Isusov zada-tak da budemo blagoslov jedni drugima

„I BIT ĆEŠ BLAGOSLOV...”

Ljudi svih vremena tražili su sreću iako su imali sasvim različite pojmove o toj stvarnosti. Sreću u svom i u životu vlastite djece žele mnogi i danas. A blagoslov? To je uglavnom ispalo iz mode u modernom životu. Ako nam je nepoznata misao da naš život može biti blagoslov i da možemo druge blagoslivljati, tomu je, vjerojatno, uzrok određeno otuđenje našega tjelesnog života od svijeta vjere i života po vjeri. Upravo blagoslov može učiniti da se ta dva svijeta povežu u jedno, da zajedno rastu.

I bit ćeš blagoslov... Budite blagoslov! U biblijskom smislu svaki kršćanin može i smije blagoslivljati i drugima biti blagoslovom. Svatko tko to, doista, hoće, može djelotvoran i od Boga učinkovit blagoslov drugima podijeliti i drugima biti blagoslov. Blagoslov nije vezan uz određenu službu. Bog je onaj koji pritom djeluje i blagoslivlja, a njegov blagoslov ima mnogo slika i oblika. Kad smo jedni drugima blagoslov, kad jedni druge blagoslivljamo, povezujemo se s Bogom. A nekoga blagosloviti znači ohrabriti ga u nadi da nije sam na putu, da pripada Bogu, da je Božji. Tko je, doista, blagoslovljen, taj ne može da ne bude tamo gdje će biti blagoslov. Pri blagoslovu želi se da drugi uspiju u životu, da njihovi pothvati postignu željeni cilj, da ono što jesu i imaju, služi njihovu osobnom dobru i dobru bližnjih.

Blagoslov treba dobiti na važnosti u svagdanjem životu. Blagoslovljena je zajednica, blagoslovljen je narod u kojem ima krotkih, progonjenih, ožalošćenih, onih koji se zauzimaju za pravdu i mir, koji žele da ih vodi Bog života. Oni su blagoslov sebi i drugima.